

La setmana Tràgica a Sitges

Ignasi Me Muntaner

Els fets de Barcelona

El que va passar a Barcelona durant la setmana Tràgica és prou conegut. El 9 de juliol de 1909 es va produir un atac de rifenys al ferrocarril que anava a les mines de Desula, prop de Melilla, propietat del comte de Romanones i de la família Güell. El govern, presidit per Maura, va voler castigar els atacants i va mobilitzar, a Madrid i a Catalunya, soldats de les llesves que anaven de 1902 a 1907, molts dels quals, després de tornar a la vida civil s'havien casat i tenien fills, i va decidir que els primers a anar a l'Àfrica fossin els catalans. El malestar va ser enorme.

L'embarcament va començar l'11 de juliol al port de Barcelona i va continuar els dies següents. Cap al dia 18 va arribar la notícia que en un atac al mont Gurugú havien mort 300 reservistes, i això va fer augmentar la indignació. Hi va haver manifestacions i xocs amb la policia, i es decidí organitzar una vaga general. El comitè de vaga es va constituir el dia 24, amb participació de socialistes, anarquistes i els republicans federals de Lerroux i es va convocar la vaga per al dilluns dia 26 de juliol.

La vaga va ser un èxit, i Barcelona va quedar paralizada i aïllada. El capità general va proclamar l'estat de guerra i al passeig de Colom una manifestació va ser dissolta a trets per la guàrdia civil. Això va escalfar encara més l'ambient, i elements radicals anticlericals d'organitzacions anarquistes i lerrouxistes van aconseguir dirigir la revolta, en comptes de contra la guerra, contra institucions i edificis religiosos aprofitant un sentiment difús existent d'irritació per l'orgull, els privilegis, la mentalitat conservadora i la bona relació de les institucions i ordes religiosos amb les classes dominants. Van ser només una minoria, però la majoria de la població no s'hi va oposar, alguns per por i altres perquè hi estaven, encara que fos només parcialment, d'acord.

La mitjanit del dia 26 hi va haver una primera crema, el Patronat Obrer de sant Josep, dels germans maristes del poble Nou. L'endemà, dimarts 27, molts carrers de Barcelona es van omplir de barricades, molta gent es va proveir d'armes i molts edificis religiosos van començar a cremar. Es van profanar tombes de monges buscant senyals de les tortures a què, deien els profanadors, se les sotmetia. En arribar la nit havien estat incendiats 31 edificis de la ciutat i la rodalia. Tot el dimecres dia 28, va seguir la violència anticlerical i intercanvis de trets entre els assaltants i la policia i guàrdia civil, i a la tarda van començar a arribar tropes procedents de València i Saragossa.

L'endemà 29, l'exèrcit va anar ocupant els barris amb més revoltats, els de mar, el poble Nou, el Clot i Sant Martí de Provençals. El divendres 30, van ocupar Sant Andreu i el dissabte 31 el barri d'Horta. L'endemà, diumenge 1 d'agost, la vida va tornar a la normalitat, hi va haver tramvies i diaris i es van dir les misses habituals i el dilluns 2, primer dia laboral, els treballadors van anar tranquil·lament a la feina. El balanç final de la revolta, va ser de 80 edificis religiosos i 32 edificis →

↑
A dalt, coneguda fotografia, feta des de Montjuïc el dia 27 de juliol, on es veuen les fumes de les esglésies incendiades. A baix, al passeig de Colom, soldats de cavalleria enviats a Barcelona. Domini Públic.

L'església de Sant Jaume de Moja i Agustí Ferrer Pino

Toni Sangrà Boladeras

tonisangra@ub.edu

Arrel de la celebració dels 150 anys de l'església de Moja, el Grup de la Recerca de la Memòria Històrica de l'Ateneu Mogenc va presentar el juliol passat el seu tercer quadern històric anomenat *L'església Sant Jaume de Moja. Fets i Orígens*, dedicat a la història d'aquesta parròquia del terme municipal d'Olèrdola. És interessant poder fer-ne esment en el *Butlletí* del Grup d'Estudis Sitgetans perquè un dels capítols de la publicació està dedicat a les pintures que l'artista sitgetà Agustí Ferrer Pino va realitzar en aquesta església. La iniciativa del Grup de Recerca Ateneu Mogenc i la publicació del quadern amb aquest capítol de les pintures de Ferrer Pino ha servit per apropar una mica la història i la cultura entre Sitges i el poble de Moja.

L'església de Sant Jaume de Moja va ser projectada per Jeroni Granell i Mundet a finals del segle XIX. Agustí Ferrer va fer dues intervencions pictòriques en diferents anys en l'absis d'aquesta església. Les primeres pintures murals que va realitzar van ser l'any 1927 però ja no existeixen per la crema de l'església l'any 1936. Agustí Ferrer va tornar-les a pintar l'any 1941, essent aquestes les que perviuen actualment. Les pintures estan situades en l'absis i en algunes capelles de les naus laterals de l'església. Tanmateix, el projecte inicial que Josep Mestre (fill d'americans) li va encarregar a Agustí Ferrer consta de quatre pintures, tres emplaçades entre les columnes adossades de l'absis i la quarta que ocupa tota la volta de la part superior de l'absis.

Quan Ferrer Pino porta a terme les primeres pintures de l'any 1927 ja havia pintat algunes de les obres murals més conegudes a Sitges, com la capella de l'Hospital de Sant Joan, el cambril de l'església del Vinyet, la façana i el sostre del Teatre Prado o la decoració de la Casa de Correus. Per tant, és una època prolífica i creativa del pintor, i malgrat aquestes pintures de l'any 1927 es van perdre, alguns dels dibuixos localitzats en la recerca sobre la seva obra han servit per poder reconstruir, en part, quin aspecte haurien pogut tenir aquelles pintures desaparegudes.

En tot cas, les pintures actuals, realitzades l'any 1941, estan emplaçades en el mateix lloc de l'absis de l'església, i respo-

↑
Absis de l'església de Sant Jaume, a Moja, amb les pintures d'Agustí Ferrer Pino

nen a l'estil realista que caracteritza l'obra de Ferrer d'aquesta època. El conjunt de les quatre pintures de gran format, d'uns tres metres d'alçada per dos d'amplada, segueix la mateixa distribució que les pintures de l'any 1927. A la banda esquerra hi ha pintada una alegoria de Sant Jordi matant el drac, la pintura central és una representació de Sant Jaume com a peregrí, i a la dreta hi ha la figura de Sant Cugat -copatró de Moja-, amb les muntanyes de Montserrat al fons. La pintura que omple la volta és una composició clàssica de la iconografia religiosa, amb Crist i els quatre sants evangelistes que recorda a les pintures romàniques catalanes.

La publicació d'aquest estudi de l'Ateneu Mogenc enriqueix aquesta història compartida entre dues poblacions de comarques veïnes, i alhora és una mostra clara, en pintura mural, de l'art local que caracteritza l'obra d'Agustí Ferrer Pino.

agenda

DEL 3 DE SETEMBRE
AL 17 D'OCTUBRE

Tota pedra fa paret. La pedra seca a Catalunya

Exposició a Can Falç de Mar.

DEL 4 AL 19 DE SETEMBRE

Exposició del Concurs fotogràfic de Festa Major de Sitges

Sala d'actes del G.E.S.
Espai Cultural Pere Stämpfli

16 DE SETEMBRE

El català tranquil i Molt a favor

Presentació dels llibres d'Enric Gomà en el marc del Correllengua 2021.

DEL 29 D'OCTUBRE AL
28 DE NOVEMBRE

Pintures d'Antoni Mut

Centenari del seu naixement (1921-2021).
Sala d'actes del Grup d'Estudis Sitgetans.
Espai Cultural Pere Stämpfli

DE L'1 AL 14 DE DESEMBRE

Exposició col·lectiva de socis

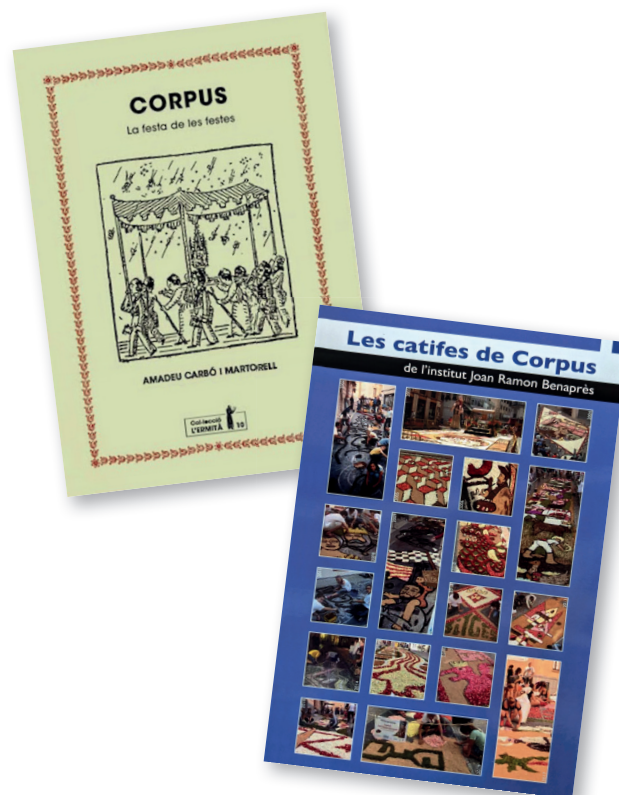
Sala d'actes del G.E.S.
Espai Cultural Pere Stämpfli

CORPUS. LA FESTA DE LES FESTES

El passat 14 de maig tingué lloc a les terrasses de la Fundació Stämpfli la presentació del llibre *Corpus. La festa de les festes*, per part del seu autor el folklorista Amadeu Carbó i Martorell.

L'acte, introduït per Jordi Cubillos, comptà amb la participació d'Eduard Tomàs, autor del llibre *Corpus i la festa. Història i evolució del Corpus de Sitges (1360-2017)*. En un to amè i distès Carbó explicà l'origen i les característiques de la festivitat del Corpus, amb especial incidència a la festivitat a Barcelona. Una festa que l'any 2020 celebrà 700 anys d'història a Barcelona, i que recentment ha estat declarada com a Festa Patrimonial d'Interès Nacional.

Carbó incidí en el perquè cal considerar el Corpus com la festa de les festes. Un esdeveniment en el que hi participaven tot els estaments socials, tot acompanyant la presidència de la custòdia entronitzada. Un model de festa que perdura encara avui dia, i que com ens recordà l'Eduard Tomàs està en l'origen de diverses de les peculiaritats locals dels elements festius a Sitges.

LES CATIFES DE CORPUS DE L'INSTITUT JOAN RAMON BENAPRÈS

El 28 de juny d'enguany, es va presentar a la seu del G.E.S. del carrer d'en Bosc, el llibre *Les Catifes de Corpus de l'Institut Joan Ramon Benaprès*.

En són autors Carlos Aguilar i Natàlia Fornells, antics alumnes de l'Institut Joan Ramon Benaprès de Sitges. Presenta amb detall un estudi de les catifes florals pel Corpus que des de l'any 2002 fins el 2019 van elaborar les successives generacions d'alumnes del centre.

Reuneix el treball de recerca de batxillerat dels dos autors, dividit en dues parts; la primera, de Carlos Aguilar compren des del 2002 fins el 2010, la segona des del 2011 fins el 2019.

El fet de tenir com origen un treball escolar no ha de fer creure en una obra menor. La metodologia i la riquesa informativa i documental que conté donen fe del rigor d'estudiants i professors en l'àmbit no només docent sinó investigador.